

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

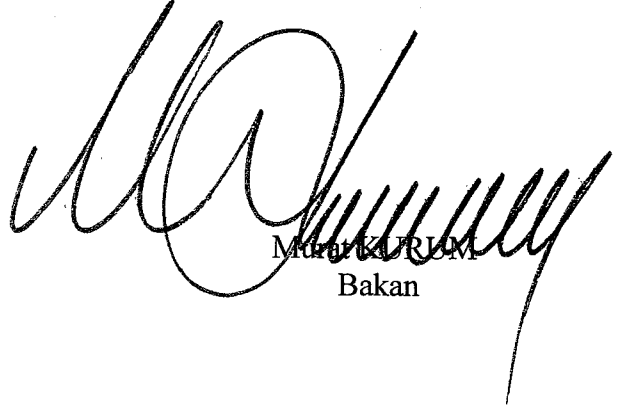
Sayı :30824082-610 - 13122022
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

24 Temmuz 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

MURAT KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET EMİN EKMEN'İN
TBMM 7/26175 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/26175

GK 137

SORULAR

Diyarbakır'ın Çınar ilçesi sınırlarında bulunan Karacadağ Lav Yolu, Türkiye'nin en önemli jeolojik miras alanlarından biri olarak bilim insanları ve çevre örgütleri tarafından korunması gereken bir bölge olarak gösterilmektedir. Volkanik bir dağ olan Karacadağ'ın lav akıntıları sonucu oluşmuş bu alan, hem jeolojik açıdan eşsiz bir yapıya sahiptir hem de bilimsel araştırmalar, doğa turizmi ve ekoturizm açısından büyük potansiyel taşımaktadır.

14 Mart 2024 tarihinde UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA), TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası ve Jeolojik Mirası Koruma Derneği iş birliğiyle düzenlenen çalıştayda, Karacadağ Lav Yolu, Türkiye'nin en önemli jeolojik miras alanlarından biri olarak listeye alınmıştır. Ancak bu bilimsel ve turistik değere sahip alan, kaçak madencilik faaliyetleri ve kontrolsüz insan müdahalesi nedeniyle geri dönülemez bir şekilde tahrip edilmektedir.

TMMOB Diyarbakır İl Koordinasyon Kurulu, bölgedeki kaçak maden ocakları ve bilinçsiz yapılaşma faaliyetleri nedeniyle Karacadağ Lav Yolu'nun korunması için resmi başvurular yapmış, bölgenin jeopark ilan edilerek koruma altına alınması gerektiğini vurgulamıştır. Ancak yetkililerden konuyla ilgili herhangi bir somut adım atıldığına dair kamuoyuna açıklama yapılmamıştır.

Karacadağ Lav Yolu'nun korunmaması, aşağıdaki riskleri doğurmaktadır:

- Jeolojik mirasın geri dönülemez şekilde yok olması,
- Bölgenin ekoturizm ve bilimsel araştırma potansiyelinin kaybedilmesi,
- Kaçak madencilik faaliyetlerinin çevreye verdiği zararların artarak devam etmesi,
- Yerli halkın doğal yaşam alanlarının bozulması ve ekonomik kayıplar yaşaması,
- Bölgedeki ekosistemin bozulması ve flora-fauna çeşitliliğinin zarar görmesi.

Bölgenin sürdürülebilir bir şekilde korunması, bilimsel araştırmalara açılması, ekoturizmin teşvik edilmesi ve kaçak madencilik faaliyetlerine son verilmesi, yalnızca Diyarbakır ve çevresi için değil, Türkiye'nin doğal ve kültürel mirasını koruma stratejisi açısından da büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

1)Bakanlığınız, Karacadağ Lav Yolu'nun korunması için herhangi bir çalışma başlatmış mıdır? Başlatılmadıysa, bu alanın doğal sit alanı veya jeopark ilan edilmesi için bir planlama yapmayı düşünüyor musunuz?

2)Bölgede faaliyet gösteren kaçak maden ocaklarıyla ilgili bugüne kadar hangi denetimler yapılmıştır? Bu faaliyetlerin durdurulması için herhangi bir yaptırım uygulanmış mıdır?

3)Kaçak maden faaliyetlerinin Karacadağ Lav Yolu'nun ekolojik dengesi ve jeolojik yapısına verdiği zararlarla ilgili bir bilimsel araştırma veya etki analizi yapılmış mıdır? Yapıldıysa, sonuçları kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?

4)Bakanlığınızın, Karacadağ Lav Yolu'nu ekoturizm destinasyonu haline getirmek, doğa turizmini geliştirmek ve sürdürülebilir kalkınma modeli oluşturmak için herhangi bir projesi var mıdır?

5)Karacadağ Lav Yolu'nun korunması ve ekoturizm potansiyelinin artırılması amacıyla yerel yönetimler,

üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve ilgili diğer paydaşlarla iş birliği yapılmakta mıdır? Bu konuda kamuoyuna açıklanmış herhangi bir eylem planı bulunmakta mıdır?

6)Bölgede kaçak maden faaliyetlerinin durdurulması ve bölgenin ekosisteminin rehabilite edilmesi için herhangi bir çalışma planlanmakta mıdır? Eğer planlanıyorsa, hangi kurumlar bu süreçte yer alacaktır ve süreç nasıl işleyecektir?

7)Bakanlığınızın, Türkiye genelindeki jeolojik miras alanlarının korunması ve sürdürülebilir yönetilmesi için belirlediği strateji ve yol haritası nedir? Bu strateji kapsamında Karacadağ Lav Yolu'na özel bir önlem düşünülmekte midir?

8)Karacadağ Lav Yolu gibi önemli jeolojik alanların korunması ve tanıtılması için, UNESCO Jeopark Ağı'na dahil edilmesi yönünde herhangi bir girişim yapılacak mıdır?

9)Yerel halkın doğal mirasını koruması ve sürdürülebilir ekoturizm faaliyetleriyle ekonomik olarak desteklenmesi amacıyla Bakanlığınızın geliştirdiği herhangi bir teşvik programı var mıdır?

10)Kaçak madencilik faaliyetlerinin Karacadağ bölgesindeki tarımsal üretim ve su kaynaklarına etkileri üzerine herhangi bir bilimsel çalışma yapılmış mıdır? Eğer yapılmadıysa, bu tür araştırmaların başlatılması için bir planınız var mıdır?

CEVAPLAR

Karacadağ Doğal Sit Alanı, 24.08.2023 tarihli ve 7224728 sayılı Bakanlık Makamı Olur'u ile Doğal Sit Alanı – Nitelikli Doğal Koruma Alanı ve Doğal Sit Alanı – Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı olarak, ayrıca 14.09.2023 tarihli ve 7625 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı ile Doğal Sit Alanı – Kesin Korunacak Hassas Alan olarak tescil edilmiştir.

Karacadağ'ın doğal sit alanı olarak tescil edilmesiyle birlikte alanda yapılacak faaliyetler meri mevzuat kapsamında sınırlandırılmış olup alanda koruma-kullanma dengesi sağlanmıştır. Bununla birlikte, alanda yapılması planlanan her türlü faaliyet için ilgili Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonundan izin alınması gerekmektedir.

Jeopark ağına başvuru süreci UNESCO Türkiye Millî Komisyonu sekretaryası tarafından yürütülmekte olup Bakanlığımızca ülkemizdeki jeoparklara bir statü kazandırılmasına yönelik çalışmalara devam edilmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız Merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmakta olup, Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen kurum, kuruluş ve işletmelere, 2872 sayılı Çevre Kanunun 20. Maddesine göre idari yaptırımlar uygulanmakta, çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmaktadır. Ayrıca fiilin diğer kanunlara göre suç oluşturması halinde Türk Ceza Kanunu ile diğer kanunların uygulanması için adli makamlara suç duyurusunda bulunulmaktadır.